

Bharatpur'un kuş cenneti

HİNDİSTAN'DA BİR HAYVAN CENNETİ

• Hindistan'daki Keoladeo Ghona hayvan cenneti, bu fakir ülkenin harikalarından biridir. Uzmanlar bölgenin, özellikle inanılmaz kuş zenginliğiyle dünya üzerinde bir benzeri görülemeyecek nitelikte olduğunu belirtiyorlar.

Büyük Moğol hakanı Şah Cihan'ın, 1630 yılında her şeyden çok sevdiği eşi Mümtaz Mahal için Agra'da yaptırdığı Taç Mahal, Hint mimarisinin bir şaheseri olup, bu ülkeye yapılacak bir ziyarette mutlaka görülmesi gereken yerlerden biridir. Ancak ziyaretçilerden hiçbiri şehrin 50 km batısında kendilerini başka bir harikanın beklediğini tahmin edemez. Bu harika yer, Bharatpur'daki Keoladeo Ghona kuş cennetidir.

29 km² büyüklüğündeki bu bölgede Hindistan'daki 1400 kuş türünden 328'i yaşamaktadır ve bunların 100 kadarı sık sık büyük gruplar halinde bu bölgede yumurta bırakmaktadır. Yerli türlere, Ekim'den itibaren kuzeyden binlerce koldan göç eden kazlar, ördekler ve turnalar da eklenir. Bunların arasında, muhtemelen henüz sayıları yüz kadar olan Sibiryalı rahiye turnası gibi nadir türler de mevcuttur.

Bugün sıkı bir şekilde korunan bölge, eskiden Bharatpur Mihracesi'nin, aralarında eski Alman veliahtlarının da bulunduğu seçkin, av düşkünü konukları için bir av sahasıydı. Mesela, Hindistan'ın İngiliz Genel Valisi kanlı rekoruyla gururlanırdı: Bu vali 1938 yılında yanındaki arkadaşlarıyla birlikte bir günde 4273 ördek ve kaz vurmuştu.

Bu durum 1956 yılında Keoladeo Ghona'nın milletlerarası kuş cenneti ilan edilmesiyle son buldu. Bharatpur Mihracesi ise 1972 yılına kadar özel av hakkını kullanabildi. Bu tarihten sonra bölge gerçek bir kuş cenneti görünümünü kazandı.

İyi ilişkilerim sayesinde koruma sahasında iki refakatçiyle birlikte üç hafta süreyle çalışma yapma izni aldım. Daha ilk gün bizde, olağanüstü güzel bir etki bırakmıştı. Nefis nilüfer ve zambaklarla dolu açık su kaynakları, sarı çiçek açan akasyalarla çevrili set yolu boyunca uzanıyorlardı. Bataklık tavukları, dalgıç kuşları, su tavukları ve erguvan renkli ördekler sağa sola koşuşup gıdaklayarak ve garip sesler çıkararak sazlıklar arasında kendilerine yer arıyorlardı. Anıcı kuşları suyun üzerinde uçuşup fevkalade renkli kız böceklerini tuzağa düşürmeye çalışıyorlar, akasya dallarında bizim yalı çapkınının alışılmış sesi duyuluyordu. Hemen önümüzde bir başka kuş, küçük balıkların olduğu bir sürüye süratle dala bilmek için, aşağıya doğru sarkan bir dalın üstünde pusuya yatmıştı.

İlk günlerde, oldukça fazla ve çeşitli olan kuş seslerini ayırt etmek zor gelmişti: Yeşil renkli kolyeli papağanların candan bağınışı, kargaların boğuk sesi, paskalya (hurma) güvercinlerinin guruldama sesi, bülbül ve trogonların şakıma sesi. Bütün bu sesler sanki büyük bir konserde birbirine karışıyordu. Bu durum biz alışana kadar bir müddet daha devam etti.

Bir botla dikkatlice nilüferler ve sazlıklar arasından ilerleyerek sonunda balıkçıl ve leyleklerin yumurta bıraktıkları ağaçlara geldik. Burada gördüklerimiz karşısında adeta nefesimiz kesildi. İbişler, karabataklar, yılan boyunlular ve aralık çenellilerin dahil olduğu binlerce kuş yumurta bırakıyor, yavrularını doyuruyor, yuvalarını kurmaya çalışıyorlardı. Tek bir ağaçta değişik yüksekliklere yerleşmiş dokuz kuş türü saydık; en yukarıda heybetli hint leyleği (obur kuş), daha sonra kaşıkçı kuşu, aralık gagalılar, siyah başlı ibişler, küçük ve orta boy ipek balıkçılar, değişik karabataklar ve yılan boyunlular. Kulakları tırmalayan ağız takırdatmaları, çığlıklar, ba-

KONUŞMA MAKİNASI

Ses birleştiricileri bir kaç yıldır mevcut olmalarına rağmen, yüksek fiyatları ve karmaşıklıkları nedeniyle ağır derecede konuşma güçlüğü çeken pek çok kişi bu aletlerden yararlanmamaktadır.

Bu yüzden, bir psikiyatri teknisyeni olan ve aynı zamanda Kalifornia'da (ABD) bulunan Sonoma Geliştirme Merkezi İletişim Mühendisliği Bölümü'nün yöneticiliğini yapan Bob Russel, bir düğmesine dokunulduğunda insan konuşmasını cümleler haline getiren ve taşınabilir bir birleştirici olan Sonoma ses aracını (Sonoma Voice) geliştirdi.

Standart Sonoma ses aracı 64 cümle üretebilen 16 anahtarlık bir matrise sahiptir. Seçmeli bir değiştirme anahtarı, cümle sayısını 256'ya çıkarabilmektedir. Yaklaşık 4 cm çapında yuvarlak anahtarlardan oluşan matriste, düğ-

meye basıldığı zaman konuşulacak olan cümleyi gösteren ve her seviye için farklı bir set oluşturan şekiller yer almaktadır.

Taşınabilir bir daktilo boyutlarındaki Sonoma ses aracının ağırlığı yaklaşık 2,5 kg'dır ve pille çalışır. Kullanılan kişinin kucagında veya bir tekerlekli sandalyeye monte edilmiş olarak kullanılabilir. **OMNİ'den çev.: İhsan ÖZKAN**

Yuvasında bir sarus turnası

ğirmalar, yavruların yiyecek isteyen feryatları, rakiplerin sa-
vaş çağrıları...

Bu arada oldukça da şanslıydık, çünkü ziyaretimiz sırasında, geniş bilgiler elde etmemizi sağlayan bir kuş sayımı tertip edilmişti. Gerçi bu masraflı bir girişimdi; mesela, her yumurtlama ağacı numaralanmak zorundaydı. Teşebbüsün sonucunu bekleyemedik, fakat buna rağmen şaşırıcı verilerden haberdar olabildik. Buna göre Keoladeo Ghana kuş cennetinde en azından 2000 hint leyleği çifti yaşıyordu. 18 ila 20 kadar siyah boyumlu leylek, üç beyaz enseli leylek, 450 aralık gagalı, en azından 500 kaşıkçı kuşu, her biri 450 çift gri ve erguvan renkli balıkçıl, ilaveten inanılmaz miktarda gümüş, ipek ve cüce balıkçılar, sayılamayacak kadar karabatak ve yılan boyunlu tavuk vardı. Ördek ve su tavuklarının ise sayıları belirsizdi.

Yiyecek hepsi için boldu. Balıkların, kurbağagillerin, yılanların, salyangozların ve çok çeşitli su hayvancıklarının sayesinde bütün kuşlar karnalarını doyurabiliyorlardı. Kuş cen-

netinin su ihtiyacı ise iki nehir kolu ve bir su rezervi ile, bütün yıl için olmasa da, kontrol edilebiliyordu. Ancak muson mevsiminin başlamasından kısa bir süre önce koruma sahasındaki su da azalıyordu.

Hindistan fakir bir ülke. Fakat, sahip olduğu kuş cenneti doğaya şans tanımının insanları zenginleştireceğinin iyi bir örneğini oluşturuyor.

Kosmos'tan çev.: Ali ÜRETMEN

SİZ OLSAYDINIZ?

(Satranc Dünyasındaki soruların cevapları)

Çözüm: I

1.Axe6! fxe6 2.Kxe6 Şf7 3.Vc4! Vb5 4.Kxf6! Şxf6
5.Ae4 Şe7 (5..Şe5 6.f4!) 6.Vc7 Şe6 7.Ke1 Şf5
(7..Fb4 8.Ac5) 8.Vf7 Şg4 9.Vf3 kazanır. (Winter-
Krüger, DDR 1984).

Çözüm: II

1.Kxb6!! Fxc2 2.Şxc2 Kc7 3.Şb1 Vd3 4.Şa1 Vc3
5.Fb2 Vxe5 6.Kb8 kazanır. (Chandler-Ribli,
Londra 1984).

Çözüm: III

1.Fe2! Şh7 2.Fh5 g6 3.Vxh6 Şxh6 4.Fe2 Fh4
5.Kxh4 Şg5 6.f4! Şxh4 7.Kd3 kazanır.
(Singurjohnsson-Bjarnason, Reykjavik 1984)

*Hedefimiz muasır medeniyetlerin
üzerine çıkmaktır.*

ATATÜRK